

Ignacy Sieradzki

"Kontekst stylistyczny", Michael Riffaterre, "Pamiętnik Literacki", T. 63 (1972), z. 3 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 16/47, 162

1973

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(I) RIFFATERRE Michael: Kryteria analizy stylu. Przeł. I. Sieradzki. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z.3 s. 219-244.

Fakty stylowe wyodrębniają się z ciągu języka tym, że nie można ich nie zauważyć przy czytaniu, są nieprzewidywalne, ograniczają swobodę percepcji. Metodą ich wykrywania jest zatem notowanie reakcji przeciętnego czytelnika: które fragmenty tekstu zwracają jego uwagę? Niezależnie od treści tych reakcji, ich bodźcem jest najpewniej fakt stylowy. Wobec wybranych w ten sposób zjawisk należy jeszcze zastosować kryterium kontekstu stylistycznego (zamiast proponowanego niekiedy kryterium normy językowej), czyli językowego wzorca, z którym kontrastuje nieprzewidywalny składnik. Kryterium temu wymyka się tylko konwersja - nagromadzenie różnych cech stylistycznych wspólnie działających. Jej wykrycie zamyka cykl zabiegów zmierzających do wyodrębnienia faktów stylowych.

BP/47/41

I.S.

(I) RIFFATERRE Michael: Kontekst stylistyczny. Przeł. I. Sieradzki. "Pamiętnik Literacki" R. 63:1972 z. 3 s. 245-265.

W zjawisku kontekstu stylistycznego (zob. BP/47/41) można wyodrębnić mikrokontekst, który istnieje tylko jako pojedynczy element opozycji w stosunku do chwytu stylistycznego, i makrokontekst, który nie wchodzi w skład chwytu, tylko go poprzedza lub okala. W pierwszym wypadku fakt stylowy wyodrębnia się od wzorca wspólnego tekstowi i czytelnikowi, w drugim - od wzorca dostarczanego przez sam tekst i dostrzeganego dopiero przez porównanie z faktem stylowym. Funkcją makrokontekstu jest albo wzmacnianie, albo niwelacja kontrastu tworzonego przez mikrokontekst.

BP/47/42

I.S.